

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Räddningsnämnden

Datum:
2024-11-19

Diarienummer:
RÄN-2023-00127

Handläggare:
Elin Öberg

Rapportering av internkontrollmoment 2024, kontroll av att tillräcklig kunskap om släckvatten och att etablerade rutiner finns

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna bifogat internkontrollmoment gällande kontroll av att tillräcklig kunskap om släckvatten och att etablerade rutiner finns,
2. **att** ge tillförordnad förvaltningsdirektör i uppdrag att säkerställa att arbetet med släckvattenplanerna prioriteras och färdigställs, samt
3. **att** ge tillförordnad förvaltningsdirektör i uppdrag att framtagandet av adekvat rutin för hantering av släckvatten påbörjas.

Ärendet

Rapportering av internkontrollmoment. Kontroll av att tillräcklig kunskap om släckvatten och att etablerade rutiner finns.

Släckvatten är det förorenade vatten som kvarstår efter att en brand släckts vilket innehåller mer eller mindre skadliga ämnen för miljön. Släckvatten kan exempelvis infiltrera marken och skada grundvattnet eller orsaka fuktskador på en byggnad.

Beredning

Ärendet är berett av tjänsteperson vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Intervjuer har genomförts med flera befäl i olika ledningsnivåer, styrkeledare, insatsledare samt regional insatsledare. Även granskning av hantering av släckvatten i

bland annat brand i ungdomens hus samt brand i flerbostadshus i Gottsunda samt bilbränder under året har genomförts.

Kontrollen visar att det i alla befälsled finns en generell god kännedom om vad släckvatten är och vad konsekvenserna av släckvatten kan bli. Medvetna metodval för att minska risken för onödiga mängder släckvatten finns.

Kontrollen visar även att det är tydligt att det saknas rutiner, strategier och praktiska möjligheter att samla upp släckvatten. I dagsläget saknas uttalade metoder, resurser eller materiel för att hantera släckvatten. I kommunerna Östhammar och Uppsala har arbete med släckvattenplaner påbörjats i samarbete med vattenbolag, kommunen och brandförsvaret. Syftet med släckvattenplanerna är att utreda roller och ansvarsfördelning i frågor som rör släckvatten samt att nå samsyn kring förebyggande åtgärder och rutiner i samband med tillbud.

Den sammantagna bedömningen är att brandförsvaret är medvetna men behöver utveckla kunskap och förmåga samt skapa rutin gällande släckvatten. Granskningen är genomförd med anmärkning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2024-11-19
- Bilaga 1. Kontroll av att tillräcklig kunskap om släckvatten och att etablerade rutiner finns.

Brandförsvaret

Patrik Kjellberg
Tillförordnad förvaltningsdirektör

Brandförsvaret
Rapport

Handläggare:
Jenny Ahlfont

Datum:
2024-11-13

Diarienummer:
RÄN-2023-00127

Sida 1 (2)

Rapportering av kontrollmoment i den interna kontrollplanen gällande kunskap om släckvatten

Kontrollmoment

Kontroll av tillräcklig kunskap om släckvatten och att etablerade rutiner finns.

Släckvatten är det förorenade vatten som kvarstår efter att en brand släckts vilket innehåller mer eller mindre skadliga ämnen för miljön. Släckvatten kan exempelvis infiltrera marken och skada grundvattnet eller orsaka fuktskador på en byggnad.

Metod och urval

Intervjuer har genomförts med flera befäl i olika ledningsnivåer, styrkeledare, insatsledare samt regional insatsledare.

Granskning av hantering av släckvatten i bland annat brand i ungdomens hus samt brand i flerbostadshus i Gottsunda samt bilbränder under året.

Resultat

Det är relativt få händelser som genererar släckvatten. Under 2024 fram till 2024-11-10 har det av totalt cirka 1700 händelser förekommit 44 bränder vilka enligt händelserapporten har krävt mer än 3000 liter vatten för att hantera. Av dessa är 22 brand i skog och mark vilket antas inte generera så mycket släckvatten med stor negativ påverkan på miljön med hänsyn till att skog består av trä och naturligt bränsle. Kvarvarande 22 bränder är främst brand i någon typ av byggnad där mer eller mindre kontaminerat släckvatten genererats. För år 2023 var det 26 händelser.

Kontrollen visar att det i alla (tre) befälsled finns en generell god kännedom om vad släckvatten är och vad konsekvenserna av släckvatten kan bli. Det är även tydligt i alla led att det saknas rutiner, strategier och praktiska möjligheter att samla upp släckvatten.

Vi samverkar i en gemensam räddningsnämnd:
Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun

Postadress: Uppsala kommun, Brandförsvaret, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 30 00
www.uppsalabrandforsvar.se

Medvetna metodval för att minska risken för onödiga mängder släckvatten finns. Byggnader kan till exempel tillåtas brinna ner för att skydda känslig mark. Det finns dock farhågor hur olika värden ska värderas mot varandra som att exempelvis låta en byggnad brinna upp för att inte skapa släckvatten på känslig mark. Bättre stöd/övning för bedömning önskas. Skum/skumvätska är ibland nödvändigt att använda för att släcka vissa typer av bränder. Skumvätska bidrar dock till ytterligare skada av släckvatten då skumvätskan i sig inte är bra för miljön och även tvättar med sig fler föroreningar i släckvattnet. Det finns en hög medvetenhet och skum används restriktivt och enbart vid absoluta nödvändighet.

Beslutsstöd finns i form av kartor över markens känslighet i kommunerna. Är marken känslig finns större behov av åtgärder för att skydda miljön. Åtgärdsförslag och kontaktvägar till kommunens miljökontor finns för stöd i bedömningar och åtgärder. Dock är det inte fastställt vilken förmåga brandförsvaret bör ha gällande hantering av släckvatten. I dagsläget saknas uttalade metoder, resurser eller materiel för att hantera släckvatten.

I kommunerna Östhammar och Uppsala har arbete med släckvattenplaner påbörjats i samarbete med vattenbolag, kommunen och brandförsvaret. Syftet med släckvattenplanerna är att utreda roller och ansvarsfördelning i frågor som rör släckvatten samt att nå samsyn kring förebyggande åtgärder och rutiner i samband med tillbud. Släckvattenplanerna kommer därmed att förtydliga brandförsvarets ansvar gällande hantering av släckvatten. Det är viktigt att arbetet med släckvattenplanerna prioriteras av brandförsvaret så att planerna uppnår sitt syfte.

Granskningen är genomförd med anmärkning.

Kommentar

Brandförsvaret är medvetna men behöver utveckla sin kunskap och förmåga samt skapa rutin gällande släckvatten.

- Arbete kring vilken förmåga brandförsvaret ska ha i hantering av släckvatten behöver utredas. Prioritera arbetet med släckvattenplanerna.
- Upprätta rutin/instruktion för hantering av släckvatten.

Jenny Ahlfont
Brandingenjör enheten Riskhantering